

Hollandse herleving in Hoorn

Deel 2

door Thomas H. von der Dunk

De Kamer van de Westindische Compagnie

De in het vorige kwartaalblad bij het St.Jozefshuis gememoreerde reminiscenties aan het Louis Quinze ontbreken bij het volgende pand van belang, de voormalige Kamer van de Westindische Compagnie aan de Binnenluiendijk, die elf jaar later, in 1784, van een nieuwe voorgevel werd voorzien²⁸.

Twee topgevels, vermoedelijk uit de zeventiende eeuw stammend, maakten daarbij plaats voor een smalle sobere baksteenwand van twee verdiepingen, in totaal slechts drie vensterassen breed. Een rijzig schilddak, op echt-zeventiende-eeuwse wijze van hoge schoorstenen op de hoeken voorzien, verhief zich boven de zware kroonlijst. Evenmin als bij het St.Jozefshuis is er nog sprake van geblokte hoeklisenen die zich door afwijkend materiaalgebruik van de roodbruine wand ernaast onderscheiden; de vlakke muurverdikkingen die nu de geveluiteinden accentueren, gaan, doordat de baksteen ongepleisterd is gelaten, wat kleur betreft geheel in het muurwerk op. Even authentiek Hollands was het klassieke driehoekige pediment - het eerste van deze soort in Hoorn sinds decennia - boven de middenrisaliet en, zeer opvallend, de decoratie ter weerszijden van het raam daaronder, welke een duidelijke toespeling vormt op de festoenen en guirlandes die voor het Hollandse classicisme van het midden van de zeventiende eeuw zo kenmerkend zijn.

Deze gevel uit 1784 vormt het eerste volwaardige exemplaar van Hollandse Herleving in Hoorn. De tweeslachtigheid die eerder nog, waar het het gelijktijdig introduceren van nieuwe en vasthouden aan oude elementen betrof, zowel de Lutherse kerk als het katholieke weeshuis kenmerkte, is hier verdwenen. Het is ook het eerste in godsdienstig opzicht 'neutrale' gebouw in de stad dat zo duidelijk op de Gouden Eeuw teruggrijpt. Een paar jaar eerder, bij de uitbreiding en verbouwing van de

St.Jorisdoelen aan de Achterstraat in 1778-'79, waren de onderhanden genomen vleugels weliswaar van hun topgevels ontdaan en conform de nieuwe mode onder één grote doorlopende strakke kroonlijst samengevoegd, maar het fronton had hier nog geen toepassing gevonden. Daarentegen traden hier wel ter geleding van de bakstenen wanden (gekoppelde) colossale pilasters op, die bij de Westindische Compagnie weer zouden ontbreken²⁹.

Grote Oost 22

Het gebouw van de Westindische Compagnie vond binnen de Hoornse stadsmuren in dit opzicht vooreerst geen navolging. Na het midden van de jaren tachtig ging

De Kamer van de Westindische Compagnie nu onderkomen van de loge van Vrijmetselaars aan de Binnenluiendijk.